

Avioni u naoružanju 42. vazduhoplovne divizije

U naoružanju 42. vazduhoplovne divizije osnovni borbeni avion bio je jurišnik 11-2, „šstormovik“, za obuku, odnosno trenažne letove dvosedi UI1-2, a za vezu avion Po-2 „polikarpov“.

Avion 11-2, čiji je konstruktor Sergej Iljušin - po kome je i dobio ime - prvi put je upotrebljen u odbrani Moskve, krajem 1941. To je jurišni avion namenjen za uništavanje žive sile i borbene tehnike neprijatelja, a prvenstveno za neposrednu podršku trupa na zemlji, odnosno za borbu protiv neprijateljeve artiljerije, oklopnih sredstava, kao i za dejstvo po utvrđenim objektima i neprijateljevim aerodromima. Korišćen je i za izviđanje.

To je avion koji se, prema sovjetskim ispitivanjima, pokazao kao najbolji među jurišnicima. U toku 1939/40. u sovjetskom vazduhoplovstvu izrađeno je nekoliko tipova jurišnika, aviona - šstormovika, od kojih je 11-2 ušao u serijsku proizvodnju.

Prvi 11-2 bili su jednosedi⁴¹⁶¹ niskokrilci, mešovite konstrukcije. S obzirom da je 11-2 izvršavao zadatke i iz brišućeg leta, to su najosetljiviji delovi aviona bili zaštićeni oklopom od specijalnog čelika debljine do 7 mm. I pored lovačke zaštite, avion 11-2 bio je osetljiv na napade iz vazduha od strane nemačkih lovaca, tako da su 1942. godine u sovjetsko naoružanje uvedeni novi 11-2 sa vazdušnim strelcem, koji je iz svoje kabine, okrenut leđima pilotu, kontrolisao zadnju polusferu.

Avioni 11-2, koji su bili u našem naoružanju, krajem marta dobijaju motore AM-38 F, sa forsazhom, povećane snage.

Avioni 11-2 su se isticali svojom efikasnošću u dejstvima po ciljevima na zemlji. Zbog mogućnosti iznenadnog pojavljivanja, koristeći brišući let, i maskirnih boja od nemačkih vojnika na istočnom frontu dobio je naziv 'crna smrt' i 'leteći tenk'.

Avioni UI1-2, dvosedi školski jurišnici, korišćeni su u Trenažnom centru za obuku pilota jurišne avijacije, a isto tako i za trenažne letove. Osim u nekim modifikacija, i UI1-2 je imao metalnu konstrukciju krila sa dve ramenjače, uvlačivi stajni trap, zakrilca i repni točak. Neke serije su, međutim, imale oblogu od lepenke - špera, dok su repne površine bile postavljene platnom.

Motor AM-38 i AM-38F su snage 1141-1215 kW (1550 - 1650 KS) sa kompresorom, koji pokreće metalnu trokraku elisu sa promenljivim korakom u letu.

⁴¹⁶¹ Verzija 11-2 sa strelcem koja je u naoružanje ušla avgusta 1942. godine nosila je oznaku Il-2m3 (model 3).

Avion Po-2, konstruktora Polikarpova, popularno nazvan 'polikarac' projektovan je još 1928. godine, ali se razvio u avion višestruke namene. Osnovna varijanta U-2 (učebnij vtoroj) služio je kao avion za osnovnu obuku pilota, ali se tokom rata koristio i u druge namene - u sanitetske svrhe, kao avion za vezu, odnosno kurirski, pa čak i kao noćni bombarder.

U Vazduhoplovstvu NOVJ (JA) služio je za obuku pilota za 42. i 11. vazduhoplovnu diviziju, ali se takođe nalazio i u sastavu Eskadrile za vezu Vrhovnog štaba. Avion Po-2 je pripadao formacijskom sastavu voda za vezu svakog puka i Štaba 42. divizije (odnosno u štabno-avijacijskom odeljenju) da bi neposredno pred kraj rata ušao u sastav eskadrile za vezu Grupe vazduhoplovnih divizija.

Taktičko-tehničke karakteristike	11-2	UI1-2	Po-2
Oznaka/ naziv	Iljušin, 11-2		Polikarpov Po-2
Broj članova posade	1	2	2
Proizvođač	SSSR	SSSR	SSSR
Tip i snaga motora. kW (KS)	AM-38F 1215 kW (1650 KS)	AM-38 1214 kW (1550 KS)	M11-D 920 kW (125 KS)
Dimenzije, m razmah krila	14,6 m	14,6 m	gornjeg 11,4 donjeg 10,654
visina	4,17	4,17	3,1
dužina	11,65	11,65	8,17
Masa, kg praznog aviona uletu	4.200 5.600	oko 4.000 5.000	770 1363
Brzina, km/h V_{max}	451	451	151
Vsletanje	132	132	72
Ostale karakteristike dolet, km	600	600	.
plafon, m	7500	7500	.
Naoružanje mitraljezi: pilotski strelca raketna zrna topovsko bombardersko	2 ŠKAS 7,62 mm 1 UBT 12,7 mm 8 RS 82/132 mm 2SVAK 20 mm, ili 1 VJ 23 mm 200-400 kg	Zavisno od varijante upotrebe	1 ŠKAS 7,62 6 x 50 kg.